

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці та цивільний захист в галузі

Обов'язкова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма Біотехнології та біоінженерія
Код та найменування спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія
Шифр та найменування галузі знань 16 Хімічна та біоінженерія
Ступінь вищої освіти магістр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою безпеки життєдіяльності
Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИКИ:

Фесенко О.О., завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, доцент,
кандидат технічних наук;

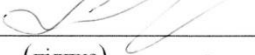
Лисюк В.М., доцент кафедри безпеки життєдіяльності, доцент,
кандидат технічних наук.

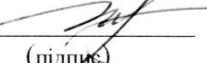
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
Протокол від «31» 08 2020 р. № 1

Завідувач кафедри Фесенко О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» галузі знань 16 «Хімічна та біоінженерія»

Голова ради Пилипенко Л.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми Капрельянц Л.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від «31» 08 2020 р. № 9

Секретар Методичної ради академії Мураховський В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	5
1.3	Міждисциплінарні зв'язки	6
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	6
2	Зміст дисципліни:	6
2.1	Програма змістовних модулів	6
2.2	Перелік лабораторних робіт	7
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи	7
3	Критерії оцінювання результатів навчання	8
4	Інформаційне забезпечення	9

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається із змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Охорона праці в галузі.

Змістовий модуль 2. Цивільний захист.

Модуль 1 - Охорона праці в галузі

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Модуль 2 - Цивільний захист

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання вивчення дисципліни передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

В результаті вивчення курсу **Модуля 1 - Охорона праці в галузі** - студенти повинні

знати:

- положення законодавчих та нормативно-правових вітчизняних і закордонних актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- обов'язки власника щодо створення і забезпечення функціонування системи управління охороною праці підприємства;
- порядок розслідування нещасних випадків та професійних захворювань на робочих місцях;

вміти:

- розробляти і впроваджувати безпечні технології, обирати оптимальні умови і режими праці;

- проводити розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробляти та проводити заходи щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.
- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

В результаті вивчення курсу **Модуля 2 - Цивільний захист** - студенти повинні

знати:

- завдання та організаційну структуру цивільного захисту України;
- характеристику осередків зараження і ураження, які виникають в умовах мирного та воєнного часу;
- засоби і заходи захисту людей від вражаючих факторів при аваріях, катастрофах, стихійних лихах, пожежах тощо;
- основи організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання при надзвичайних ситуаціях (НС).

вміти:

- прогнозувати можливість виникнення та масштаби НС;
- оцінювати радіаційну, хімічну, пожежовибухонебезпечну обстановку, яка може виникнути внаслідок НС природного та техногенного характеру;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в НС і визначати необхідні заходи щодо її підвищення;
- взаємодіяти з відповідними державними органами з метою забезпечення зовнішнього захисту.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист в галузі» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 162 "Біотехнології і біоінженерія"](#) та [освітньо-професійній програмі "Біотехнології і біоінженерія"](#) підготовки магістрів.

Загальні компетентності:

K06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

K10. Здатність розробляти та реалізовувати комерційні та науково-технічні плани і проекти в галузі біотехнології з урахуванням всіх аспектів вирішуваної проблеми, включаючи технічні, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці і навколишнього середовища

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати вітчизняне та міжнародне законодавство у сфері авторського права. Вміти захищати свою інтелектуальну власність та уникати порушень інтелектуальної власності інших осіб.

ПР03. Здійснювати техніко-економічні розрахунки проектно- конструкторських рішень та аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки на коротко- та довгострокову перспективу.

ПР05. Знати молекулярну організацію та регуляцію експресії генів, реплікації, рекомбінації та репарації, рестрикції та модифікації генетичного матеріалу у про- та еукаріотів, стратегію створення рекомбінантних ДНК для цілеспрямованого конструювання біологічних агентів.

ПР06. Знати та оцінювати основні методичні прийоми культивування еукаріотичних клітин тваринного та рослинного походження, розробляти нові технології їх застосування у наукових цілях, медицині, сільському господарстві тощо.

ПР07. Мати навички виділення, ідентифікації, зберігання, культивування, іммобілізації біологічних агентів, здійснювати оптимізацію поживних середовищ, обирати оптимальні методи аналізу, виділення та очищення цільового продукту, використовуючи сучасні біотехнологічні методи та прийоми, притаманні певному напрямку біотехнології.

ПР08. Планувати та управляти науково-дослідними, науково-технічними та/або виробничими проектами у галузі біотехнології, базуючись на сучасних тенденціях розвитку науки, техніки та суспільства.

ПР09. Вміти розробляти, обґрунтовувати та застосовувати методи та засоби захисту людини та навколишнього середовища від небезпечних факторів техногенного та біологічного походження.

ПР10. Упроваджувати найбільш ефективні біотехнологічні методи та прийоми у практичну виробничу діяльність на основі оцінки ефективності передових біотехнологій та врахування загальних тенденцій розвитку новітніх біотехнологій у провідних країнах.

ПР12. Аналізувати і враховувати у практичній діяльності тенденції науково-технічного розвитку суспільства та біотехнологічної галузі.

ПР13. Формулювати і оцінювати вимоги, обґрунтовувати вихідну сировину, матеріали та напівпродукти відповідно до умов біотехнологічного виробництва з урахуванням технологічних та інших невизначеностей.

ПР14. Вміти складати виробничу, технологічну та аналітичну документацію на біотехнологічні продукти різного призначення.

ПР15. Мати навички розробки та реалізації маркетингових програм і стратегій, аналізу та оцінювання варіантів просування біотехнологічної продукції до споживача, встановлення оптимальних цін на неї.

ПР17. Оцінювати, аналізувати та обирати варіанти рішень з управління складними біотехнологічними процесами з урахуванням цілей, обмежень, прогнозів та ризиків.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні - безпека життєдіяльності та основи охорони праці, послідовні - кваліфікаційна робота магістра.

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Кількість кредитів ECTS - 3, годин - 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні
денна	30	14	16
Самостійна робота, годин	Денна - 60		

2. Зміст дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовний модуль 1: Охорона праці в галузі

№ теми	Зміст теми	Годин
1.	Міжнародні норми та законодавча база в галузі охорони праці.	2
2.	Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці.	2
3.	Система управління охороною праці в організації.	2
4.	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	2

Змістовний модуль 2: Цивільний захист

№ теми	Зміст теми	Годин
1.	Цивільний захист в сучасних умовах. Моніторинг надзвичайних ситуацій та об'єктів підвищеної небезпеки, організація і функціонування системи.	2
2.	Джерела іонізуючого випромінювання та наслідки їх дії на живі організми. Вплив вражаючих факторів на продовольчу сировину і готову продукцію.	2
3.	Основні способи захисту населення та підвищення стійкості роботи підприємства в умовах надзвичайних ситуацій.	2

2.2. Перелік лабораторних робіт

№ лаб.роб.	Назва лабораторної роботи	Годин
1.1	Інструкції з охорони праці для різних видів робіт та професій галузі	2
1.2	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві	4
1.3	Розробка заходів і засобів вибухопожежної безпеки на підприємстві	2

	твах галузі	
2.1	Оцінка радіаційної обстановки	2
2.2	Оцінка хімічної обстановки	2
2.3	Засоби захисту у надзвичайних ситуаціях	4

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ теми	Назва теми	Об'єм, год.
Змістовний модуль 1: Охорона праці в галузі		
1.1.	Міжнародний стандарт SA 8000: 2001 «Соціальна відповідальність».	7
1.2.	Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 «Посібник (настанова) із соціальної відповідальності»	7
2.1.	Спеціально уповноважений державний орган з питань пожежної безпеки - Державна служба України з надзвичайних ситуацій	7
3.1.	Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007	7
3.2.	Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників (НПАОП 0.00-7.11-12).	6
Змістовний модуль 2: Цивільний захист		
1.1	Класифікація надзвичайних ситуацій (НС) природного, техногенного, соціального і воєнного характеру	6
2.1.	Сучасні засоби ураження та їх вплив на життєдіяльність людини.	6
3.1.	Запобігання та усунення надзвичайних ситуацій на об'єкті.	7
3.2.	Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій на об'єкті господарської діяльності.	7

3. Критерії оцінювання результатів навчання Нарахування балів за виконання змістовного модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання		
			Денна		
	min	max	Кільк. робіт, од.	Сумарні бали	
			min	max	
1 семестр					
ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 1					
Змістовний модуль 1. Охорона праці в галузі					
Робота на лекціях	0,25	0,5	4	1	2
Виконання лабораторних робіт	7	11	3	21	33
Опрацювання тем, не винесених на лекції	5	9	1	5	6
Виконання індивідуальних завдань	3	4	1	3	4
Проміжна сума				30	45
Модульний контроль у поточному семестрі	25	45	1	25	45
Контроль результатів дистанційного модулю	5	10	1	5	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10		0	10
Оцінка за змістовний модуль 1	—	—	—	60	100

ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 2					
Змістовий модуль 2. Цивільний захист					
Робота на лекціях	1	2	3	3	6
Виконання лабораторних робіт	7	10	3	21	30
Опрацювання тем, не винесених на лекції	4	6	1	4	6
Виконання індивідуальних завдань	2	3	1	2	3
Проміжна сума				30	45
Модульний контроль у поточному семестрі	25	45	1	25	45
Контроль результатів дистанційного модулю	5	10	1	5	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10		0	10
Оцінка за змістовий модуль 2				60	100
Разом з дисципліни				60...100	

4. Інформаційні ресурси

1. Навчальний посібник «Охорона праці та цивільний захист в галузі» (модуль 1 – «Охорона праці в галузі»). Фесенко О.О., Лисюк В.М., Сахарова З.М. Рішення Вченої ради ОНАХТ від 04.07.2017 р., протокол № 17. ОНАХТ, 2017. – 116 с.

2. Навчальний посібник «Охорона праці та цивільний захист в галузі» (модуль 2 – «Цивільний захист»). Фесенко О.О., Лисюк В.М., Сахарова З.М. Рішення Вченої ради ОНАХТ від 04.07.2017 р., протокол № 17. ОНАХТ, 2017.– 146 с.